

SPOMENIK PRIRODE

ŠPILJA ŠIPUN

Projekat "Priroda za budućnost" promovise mediteransko područje Crne Gore i Hrvatske, koje dijele slične prirodne vrijednosti zaštićenih područja.

Priroda

Špilja Šipun, smještena na sjeveroistočnom dijelu poluotoka Rat u Cavtatu, zaštićena je kao geomorfološki spomenik prirode od 1963. g. te predstavlja iznimnu prirodnu, kulturnu, povijesnu i geomorfološku vrijednost. Šipun je poznat po prostranom unutrašnjem jezeru i velikoj dvorani sa sigastim nakupinama, od kojih najzanimljivija nosi ime Sv.Vlaha. Dužina špilje iznosi 120 a širina 32 metra.

Špilja Šipun sastoji se od 120 m djelomično potopljenog i pod vodom špiljskog kanala te tvori anihhalino jezero koje predstavlja važno stanište špiljske faune. Prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa anihhaline kraške špilje su špilje i jame s podzemnim jezerima u kojima salinitet oscilira od gotovo slatke vode na površini do potpuno morske na dnu. Zbog iznimne važnosti anihhalinog jezera ulaže se u dodatna istraživanja špilje.

Fauna

Biospeleološkim istraživanjima određeno je preko 80 organizama, od čega njih 40 predstavlja prave špiljske vrste, troglobionte i stigobionte s velikim brojem endema.

Šipun je tipsko nalazište za 18 svojti, što je ujedno i najveći zabilježeni broj tipskih lokaliteta u Hrvatskoj. Od ukupno 18 svojti, 14 ih se smatra taksonomski važecim:

Foto: R. Ozimec

Foto: R. Ozimec

Jedna vrsta puža (*Saxurinator sketi*), **dvije vrste paukova** (*Histopona dubia* i *Palliduphantes brignolii*), **dvije svojte lažištipavaca** (*Chthonius magnificus* i *Neobisium lethaeum superbum*), **tri svojte grinja** (*Belba gratiosa*, *Spelaethrombium caecum caecum* i *Trombella bulbifera*), **dvije vrste veslonožaca** (*Metacyclops trisetosus* i *Thermocyclops dalmatica*), **jedna vrsta iz skupine Thermosbaenacea, Malacostraca** (*Tethysbaena halophila*) i **tri svojte kornjaša** (*Pholeuonella erberii epidaurica*, *Speonesiotes narentinus latitarsis* i *Tychobythinus neumanni*).

Foto: R. Ozimec

Foto: R. Ozimec

Povijest

Špilja se posjećuje od pradavnih vremena a turistički je uređena još u 19.st. dok je 1978. dobila i električnu rasvjetu. Prvo biospeleološko istraživanje špilje Šipun proveo je entomolog

Hermann Neumann iz Austrije početkom 20.st. te se nakon toga špilja počinje sustavno istraživati od strane mnogobrojnih kako svjetskih tako i hrvatskih znanstvenika. Prvi put špilja je spomenuta u djelu „Historia Naturalis“ Plinija Starijeg a 1958. počelo je i prvo hrvatsko istraživanje pod vodstvom speleologa i geologa Mirka Haleza.

Legenda o Šipunu

O špilji Šipun postoje mnoge legende među kojima je najpoznatija ona o Sv. Ilaru i zmaju Boazu.

U trećem svesku Zbornika župe dubrovačke fra Ilar Lukšić iz samostana Male braće u Dubrovniku opisao je život povijesne osobe Sv. Ilara ili Sv. Ilariona, o kojoj je prvi pisao Sv. Jeronim. Prema legendi, Sv. Ilar je živio u ondašnjem Epidauru od 362. do 366. i spasio tamošnje stanovništvo od strašnog zmaja Boaza.

„Zmaj je živio u špilji Šipun i napadao stoku i ljude. Na molbu stanovnika Epidaura, sv. Ilar je zmaju naredio da izađe iz špilje, odvuкао ga u selo Mlini i tu ga na lomači spalio. Zanimljivost je u tome što je fra Ilar Lukšić poželio saznati gdje je živio (stanovao) njegov imenjak sv. Ilar dok je boravio u Epidauru. Tijekom 1999. tražio je u okolici Cavtata špilje u kojima je sv. Ilar mogao živjeti. Obišao je špilju Šipun, špilju kod zaselka Krstac i Tominu jamu u zaselku Močići.“

Turizam

Šipun je smješten u jednoj od najatraktivnijih turističkih destinacija na Jadranu, Cavtatu. Prirodne ljepote te bogato kulturno i povijesno nasljeđe čine Cavtat idealnim mjestom za odmor, gdje posjetitelji mogu uživati u miru skrovitih uvala i u dugim šetnjama uz more ili provoditi aktivan odmor uz brojne sportsko-rekreacijske, zabavne i kulturne programe.

Cavtatsko podmorje obiluje prekrasnim zanimljivostima poput podvodnih špilja i potopljenih brodova (iz antičkih vremena, ali i nedavne prošlosti), što ga čini idealnim za ronilačke aktivnosti. Pored cavtatskih otočića Mrkana, Bobare i Supetra nalazi se nekoliko antičkih nalazišta, najvećih na Jadranu i među većima na Mediteranu. Za ljubitelje aktivnog odmora tu su i pješačke staze, nekoliko tematskih biciklističkih ruta, stijena za slobodno penjanje iznad konavoskih sela Mihanići i Pridvorje, ATV safari, jeep safari te rekreacijsko jahanje. Svake godine u razdoblju od kraja lipnja do početka rujna održava se kulturno-zabavna manifestacija Cavtatsko ljeto, u sklopu koje su brojne priredbe i koncerti.

Foto: T. Klanjšček

This catalogue is made with financial support of European Union.
The content of the documents is responsibility of the Project leaders.

Projekat je implementiran od strane:

Projekt financiran od strane EU

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području

Dubrovačko-neretvanske županije

Adresa: Branitelja Dubrovnik 41, 20 000 Dubrovnik

Tel/fax: 00385 20 411 533, 00 385 20 411 534

Web: www.zastita-prirode-dnz.hr

E-mail: zastita.prirode.dnz@gmail.com